

Rolnummer 1675
Arrest nr. 111/2000 van 8 november 2000

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 5, 3°, van de wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernisering van de strafrechtspleging (artikel 138, 6°ter, van het Wetboek van Strafvordering), gesteld door de Politierechtbank te Dinant.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de rechters L. François en H. Boel, waarnemend voorzitters, en de rechters J. Delruelle, A. Arts, R. Henneuse, M. Bossuyt en E. De Groot, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van rechter L. François,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij vonnis van 10 mei 1999 in zake de n.v. Royale Belge tegen L. M.-V. en M.-A. D., waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 14 mei 1999, heeft de Politierechtbank te Dinant de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 5, 3°, van de wet van 11 juli 1994, dat met name de bevoegdheid van de politierechter hervormt door hem aan te stellen als werkelijk enige rechtbank waarvan de exclusieve bevoegdheid zich uitstrekt tot alle rechten en plichten die voortvloeien uit het recht dat van toepassing is op het wegverkeer en dus tevens ertoe leidt dat hij kennis neemt van de toepassing van de artikelen 24 en 25 van de wet betreffende de burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, en van het beroep waarin die artikelen voorzien tegen de verzekerde in geval van een zware fout van laatstgenoemde, de artikelen [...] 10 en 11 van de [...] Grondwet, in het licht van het voorschrift van artikel 6, § 1, van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, doordat precies dat beginsel met name de regel verankert volgens welke de rechter niet alleen onafhankelijk en onpartijdig moet zijn maar als dusdanig moet overkomen? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeshil*

Op 16 juli 1995 bestuurde L. M.-V., onder invloed van drank, het voertuig van M.-A. D. toen hij inreed op drie geparkeerde voertuigen. Hij werd vervolgd en veroordeeld door de Politierechtbank te Dinant op 16 januari 1996.

De n.v. Royale Belge, verzekeraar van M.-A. D., heeft de eigenaars van de beschadigde voertuigen schadeloos gesteld voor een som van 348.418 frank.

In de procedure tot terugbetaling van de betaalde schadevergoeding heeft M.-A. D. voor de rechter van de Politierechtbank te Dinant, zitting houdende in burgerlijke zaken, de exceptie van partijdigheid van die rechter aangevoerd, afgeleid uit de schending van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. De Politierechtbank te Dinant heeft toen een eerste prejudiciële vraag aan het Arbitragehof gesteld.

In zijn arrest nr. 24/99 van 24 februari 1999 heeft het Hof, rekening houdend met de formulering van de vraag die op geen enkele wijze naar de normen verwees waarvan het Hof de inachtneming verzekert, zijn bevoegdheid afgewezen.

Naar aanleiding van dat arrest heeft de Politierechtbank te Dinant haar vraag vervolledigd met een verwijzing naar de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, en heeft die vraag in de bovenvermelde formulering aan het Hof teruggezonden.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 14 mei 1999 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 18 juni 1999 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 3 juli 1999.

Bij beschikking van 20 juli 1999 heeft de voorzitter in functie, op verzoek van M.-A. D. van 19 juli 1999, de termijn voor het indienen van een memorie verlengd tot 30 september 1999.

Van die beschikking is kennisgegeven aan M.-A. D. en haar advocaat bij op 27 juli 1999 ter post aangetekende brief.

Memories zijn ingediend door :

- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 30 juli 1999 ter post aangetekende brief;
- M.-A. D., wonende te 5630 Cerfontaine, rue Au delà de l'Eau 10, bij op 29 september 2000 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 12 oktober 1999 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikkingen van 26 oktober 1999 en 27 april 2000 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 14 mei 2000 en 14 november 2000.

Bij beschikking van 5 april 2000 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 3 mei 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 7 april 2000 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 3 mei 2000 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. R. Thirifays, advocaat bij de balie te Dinant, voor M.-A. D.;
 - . Mr. W. Timmermans *loco* Mr. P. Traest, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- heeft het Hof vastgesteld dat de kennisgeving van de memorie van de Ministerraad aan de partij M.-A. D. niet regelmatig werd gedaan en de zaak uitgesteld tot een later te bepalen datum.

Van de memorie van de Ministerraad is kennisgegeven aan de partij M.-A. D. overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 4 mei 2000 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 12 juli 2000 heeft het Hof de dag van de terechtzitting bepaald op 4 oktober 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 13 juli 2000 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 3 oktober 2000 heeft het Hof vastgesteld dat rechter-verslaggever E. Cerexhe, wettig verhinderd, vervangen is door rechter J. Delruelle.

Bij beschikking van 3 oktober 2000 heeft rechter H. Boel, waarnemend voorzitter, de zetel aangevuld met rechter M. Bossuyt.

Op de openbare terechtzitting van 4 oktober 2000 :

- is verschenen : Mr. W. Timmermans *loco* Mr. P. Traest, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers J. Delruelle en H. Boel verslag uitgebracht;
- is de voornoemde advocaat gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van de Ministerraad

A.1.1. In de eerste plaats dient te worden opgemerkt dat er geen verband lijkt te bestaan tussen de prejudiciële vraag en het onderwerp van het geding. Men ziet immers moeilijk in welk verband zou kunnen bestaan tussen de wetsbepalingen die in de vraag worden beoogd en die betrekking hebben op de bestraffing van het ontbreken van een verzekering, en het onderwerp van het geding dat aanleiding geeft tot de prejudiciële vraag en dat veeleer betrekking lijkt te hebben op de regresvordering van de verzekeraar in de gevallen die beoogd worden in de artikelen 24 en 25 van het koninklijk besluit van 14 december 1992 betreffende de modelovereenkomst voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

De vraag moet in elk geval niet worden geherformuleerd.

Mocht het zo zijn dat de Rechtbank het koninklijk besluit aan het Hof had willen voorleggen, kan men ermee volstaan eraan te herinneren dat het Hof niet bevoegd is om de grondwettigheid van een koninklijk besluit te beoordelen.

De Ministerraad is zo vrij de aandacht van het Hof te vestigen op het feit dat, enerzijds, de bevoegdheid van de politierechtbank (afdeling burgerlijke zaken) om kennis te nemen van de regresvordering voortvloeit uit artikel 601*bis* van het Gerechtelijk Wetboek en dat, anderzijds, dat artikel niet het onderwerp vormt van de prejudiciële vraag.

A.1.2. Ten overvloede wordt in de eerste plaats opgemerkt dat men niet inziet in welk opzicht het gelijkheidsbeginsel door de bekritiseerde wetsbepaling zou zijn geschonden.

Er is immers geen sprake van een onderscheid tussen categorieën van personen die zich in vergelijkbare situaties bevinden : inzake wegverkeer bevinden alle rechtzoekenden zich in dezelfde situatie.

Uit de parlementaire voorbereiding van de voormelde wet van 11 juli 1994 volgt dat de doelstellingen die met het oog op een goede rechtsbedeling worden nagestreefd, erin bestaan, enerzijds, de gerechtelijke achterstand op het gebied van verkeer bij de hoven van beroep weg te werken en, anderzijds, het geheel van die geschillen in eerste aanleg naar de politierechtbanken over te hevelen.

Het is op die manier dat de bevoegdheden van de politierechtbanken inzake verkeer zijn uitgebreid :

- tot de misdrijven omschreven in de wetten en verordeningen op de baren, de openbare en geregelde diensten van gemeenschappelijk vervoer te land en te water, de wegen te land en te water en het wegverkeer;

- tot de wanbedrijven omschreven in de artikelen 418 tot 420 van het Strafwetboek, wanneer de doding, de slagen of verwondingen het gevolg zijn van een verkeersongeval;
- tot de wanbedrijven omschreven in artikel 22 van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen;
- tot de vorderingen, ongeacht het bedrag ervan, tot vergoeding van schade ontstaan uit een verkeersongeval, zelfs indien het zich heeft voorgedaan op een plaats die niet toegankelijk is voor het publiek.

Die uniformisering van de geschillen inzake wegverkeer draagt er net toe bij mogelijke vormen van onderscheid die niet objectief en redelijk kunnen worden verantwoord, weg te werken.

Indien toch een eventuele schending van het onpartijdigheidsbeginsel zou moeten worden aangevoerd, zouden de rechtsmiddelen die openstaan tegen de betwiste beslissing moeten worden aangewend.

Uit wat voorafgaat volgt dat het gelijkheidsbeginsel niet is geschonden en dat de vraag negatief moet worden beantwoord.

Standpunt van M.-A. D.

A.2. De politierechter die zitting houdt in strafzaken en die een boete en een vervallenverklaring van het recht tot sturen met uitstel heeft uitgesproken tegen diegene die het verkeersongeval heeft veroorzaakt met het voertuig waar van M.-A. D. eigenaar is, is niet bevoegd om uitspraak te doen over de burgerlijke rechtsoverdracht die door de verzekeringsmaatschappij tegen de eigenaar van het voertuig is ingesteld, in zoverre die rechter zich reeds heeft uitgesproken over het causaal verband tussen de staat van dronkenschap en de geleden schade.

De uitspraak van een beslissing door een «verkeersrechter» (en niet meer door een politierechter) is op dit ogenblik onmogelijk, want die beslissing zou «vernietigd» moeten worden door het Hof van Beroep wegens schending van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens doordat het beginsel van schijn van onpartijdigheid die van elke rechter geëist wordt, niet is nageleefd.

Die situatie is het gevolg van artikel 5, 3°, van de wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken. Daarom moet de vraag positief worden beantwoord.

- B -

B.1. De prejudiciële vraag heeft tot doel na te gaan of artikel 5, 3°, van de wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernisering van de strafrechtspleging de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in het licht van het voorschrift van artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, schendt, doordat de bepaling terzake de politierechtbank als exclusieve rechter aanstelt van alle rechten en plichten die voortvloeien uit het recht dat van toepassing is op het wegverkeer, met inbegrip van de artikelen 24 en 25 van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, terwijl diezelfde politierechtbank eveneens kennis neemt van de strafvordering met betrekking tot diezelfde feiten, zodat zij in verband met een burgerlijke rechtsoverdracht ertoe wordt gebracht

zich uit te spreken over feiten die zij niet op onpartijdige wijze kan lijken te beoordelen vermits zij zich reeds op strafrechtelijk vlak erover heeft uitgesproken.

B.2.1. Artikel 5, 3°, van de wet van 11 juli 1994 betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernisering van de strafrechtspleging heeft artikel 138, 6°ter, van het Wetboek van Strafvordering gewijzigd. Dat artikel bepaalt :

« Art. 138. Onverminderd het recht van de procureur des Konings om een opsporingsonderzoek in te stellen of een gerechtelijk onderzoek te vorderen inzake wanbedrijven, neemt zij [de politierechtbank] bovendien kennis :

[...]

6°ter van de wanbedrijven omschreven in artikel 22 van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen;

[...] ».

B.2.2. Artikel 22 van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen bepaalt :

« § 1. De eigenaar of de houder van het motorrijtuig die het in het verkeer brengt of toelaat dat het in het verkeer wordt gebracht op een van de in artikel 2, § 1, bedoelde plaatsen [zijnde op de openbare weg en op terreinen die toegankelijk zijn voor het publiek of slechts voor een zeker aantal personen die het recht hebben om er te komen] zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, gedekt is overeenkomstig deze wet, alsmede de bestuurder van dat motorrijtuig, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van honderd frank tot duizend frank, of met een van die straffen alleen.

De houder en de bestuurder van het motorrijtuig zijn krachtens het eerste lid alleen strafbaar als zij weten dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het motorrijtuig aanleiding kan geven, niet gedekt is overeenkomstig deze wet.

§ 2. Hij die snelheids-, regelmatigheids- of behendigheidsritten of -wedstrijden organiseert of eraan deelneemt, zonder dat hij gedekt is door de in artikel 8 bedoelde bijzondere verzekering, wordt gestraft met de straffen gesteld in § 1, eerste lid.

[...] »

B.2.3. Artikel 24 van de voormelde wet bepaalt :

« Bovendien kunnen de rechtbanken, in de gevallen bedoeld in artikel 22, voorgoed of voor de duur van ten minste acht dagen en van ten hoogste vijf jaar de vervallenverklaring uitspreken van het recht om een motorrijtuig te besturen.

[...] »

B.2.4. Artikel 25 van dezelfde wet bepaalt :

« Bij veroordeling van de eigenaar van het motorrijtuig wegens overtreding van artikel 22 kunnen de rechtbanken bevelen dat het in beslag genomen motorrijtuig door het bestuur der domeinen zal worden verkocht en dat, na aftrek van de beslag- en bewaringskosten voor het motorrijtuig, de netto-opbrengst van de verkoop die de griffier heeft ontvangen, geheel of ten dele, met voorrang boven iedere andere schuldvordering, bestemd zal worden voor de vergoeding van de door dat rijtuig veroorzaakte schade. Als het motorrijtuig reeds verkocht is overeenkomstig artikel 21, derde lid, kan dezelfde bestemming gegeven worden aan het geheel of een gedeelte van de opbrengst van de verkoop. »

B.3.1. Uit de feiten van de zaak blijkt dat het geding dat voor de verwijzende rechter hangende is, betrekking heeft op een regresvordering van de verzekeraar in de gevallen die beoogd worden in de artikelen 24 en 25 van het koninklijk besluit van 14 december 1992 betreffende de modelovereenkomst voor de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

B.3.2. Het Hof stelt vast dat de bevoegdheid om kennis te nemen van die regresvordering, aan de politierechtbank is toegewezen bij artikel 601*bis* van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd door artikel 36 van de voormelde wet van 11 juli 1994, en niet bij artikel 5, 3°, van diezelfde wet.

B.4. Het staat niet aan het Hof de grondwettigheid te onderzoeken van een wetsbepaling die kennelijk geen betrekking heeft op het in het geding zijnde geschil. Het Hof zou zijn bevoegdheid overschrijden indien het de voorgelegde bepaling zou vervangen door een andere.

B.5. Uit wat voorafgaat volgt dat de vraag niet moet worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De prejudiciële vraag behoeft geen antwoord.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 8 november 2000.

De griffier,

De wnd. voorzitter,

L. Potoms

L. François